

Kunnat uudistuvat ja maakunnat tulevat – olemmeko valmiit?

Jari Koskinen

Keski-Pohjanmaan maakuntatilaisuus
10.5.2017

Valmistelu pohjautuu strategiamme lähtöajatukseseen yhtenäisestä kunta- ja maakuntakentästä, joka mahdollisimman saumatta palvelisi sille yhteisiä asukkaita ja yhteisöjä.

Missio

**Teemme kuntien ja
maakuntien kanssa
kestävää tulevaisuutta**

Askeleen edellä

Visio

Yhteistyötä yli rajojen

**Onnistuva Suomi
tehdään lähellä**

Uudistava kulttuuri

Edunvalvontaa

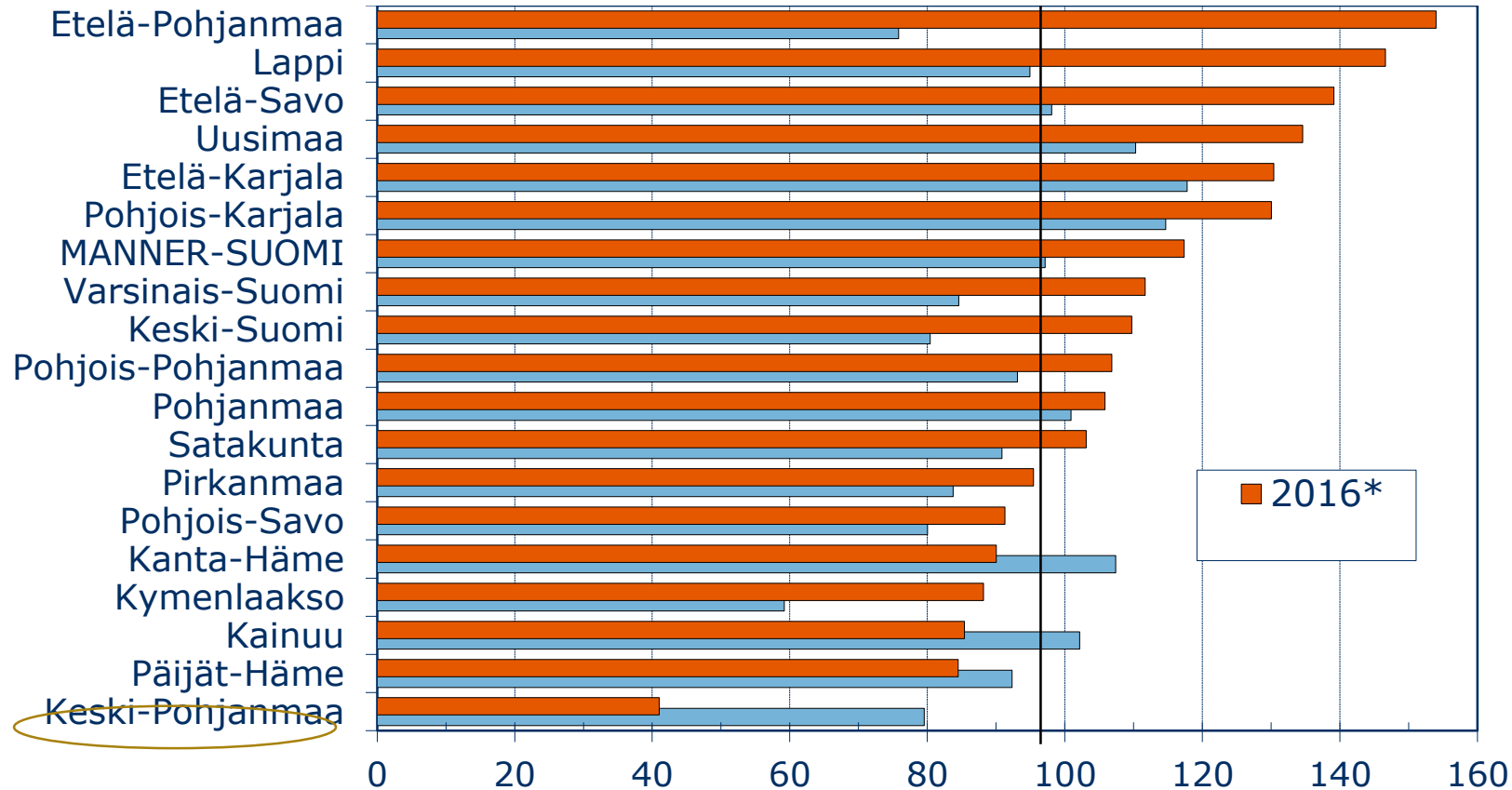
Kehittämistä

Asiantuntijapalveluja

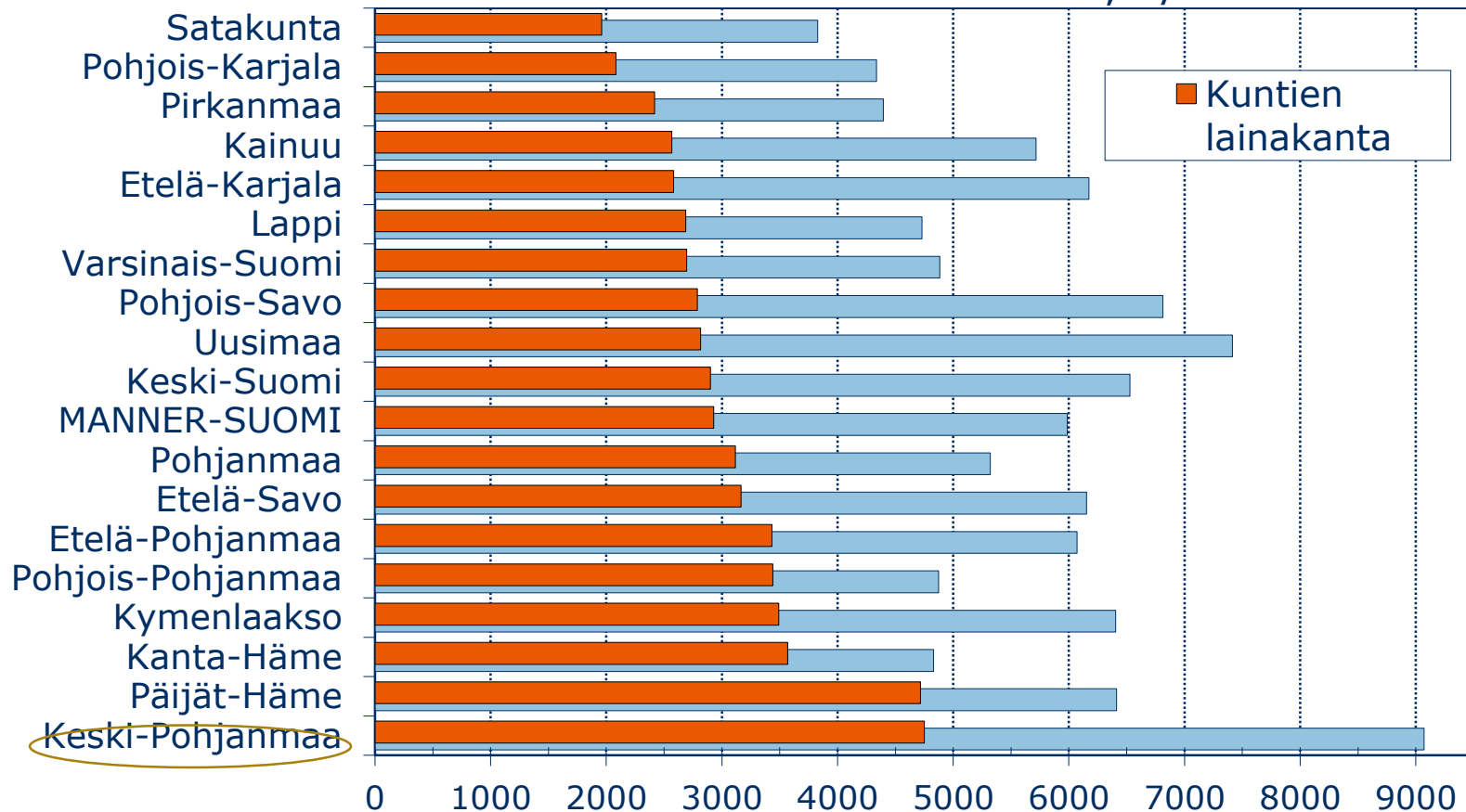
Kuntaliiton toiminnan keskeisiä indikaattoreita v. 2016

192 edunvalvontatoimenpidettä salkussamme	(2015: 182, 2014: 170)
128 eduskunta- ja ministeriökuulemista	(2015: 92)
291 edunvalvontaan liittyvää kirjallista lausuntoa	(2015: 227)
138 nimeämispyyntöä työryhmiin	(2015: 114)
85 kehitysprojektia salkussamme	(2015: 66, 2014: 66)
92 kunta-alan verkostoa salkussamme	(2015: 75)
235 kuntaa mukana kehitys- ja tutkimusprojekteissa	(2015: 256, 2014: 135)
118 kuntaa mukana verkostoissa	(2015: 138, 2014: 100)
6000 henkilöjäsentä verkostoissa (n.)	
3339 osumaa verkkouutisissa (Kuntaliiton näkyvyys)	(2015: 3160, 2014: 3577)
3723 osumaa paineituissa sanomalehdissä (liiton näkyvyys)	(2015: 3216, 2014: 3 010)
321 262 verkkojulkaisujen latausta	(2015: 280 000)
7 600 osallistujaa Kuntamarkkinoilla	(2015: 7 500, 2014: 7 200)
96 952 erillistä käyntiä kunnat.netissä / kk	(2015: 93454, 2014: 92405)

Kuntien vuosikate %:a poistoista maakunnittain vuonna 2016 sekä vuosien 2012-2016 keskiarvo

Kuntien lainakanta 31.12.2016 sekä kuntakonsernien lainakanta 31.12.2015 maakunnittain, €/asukas

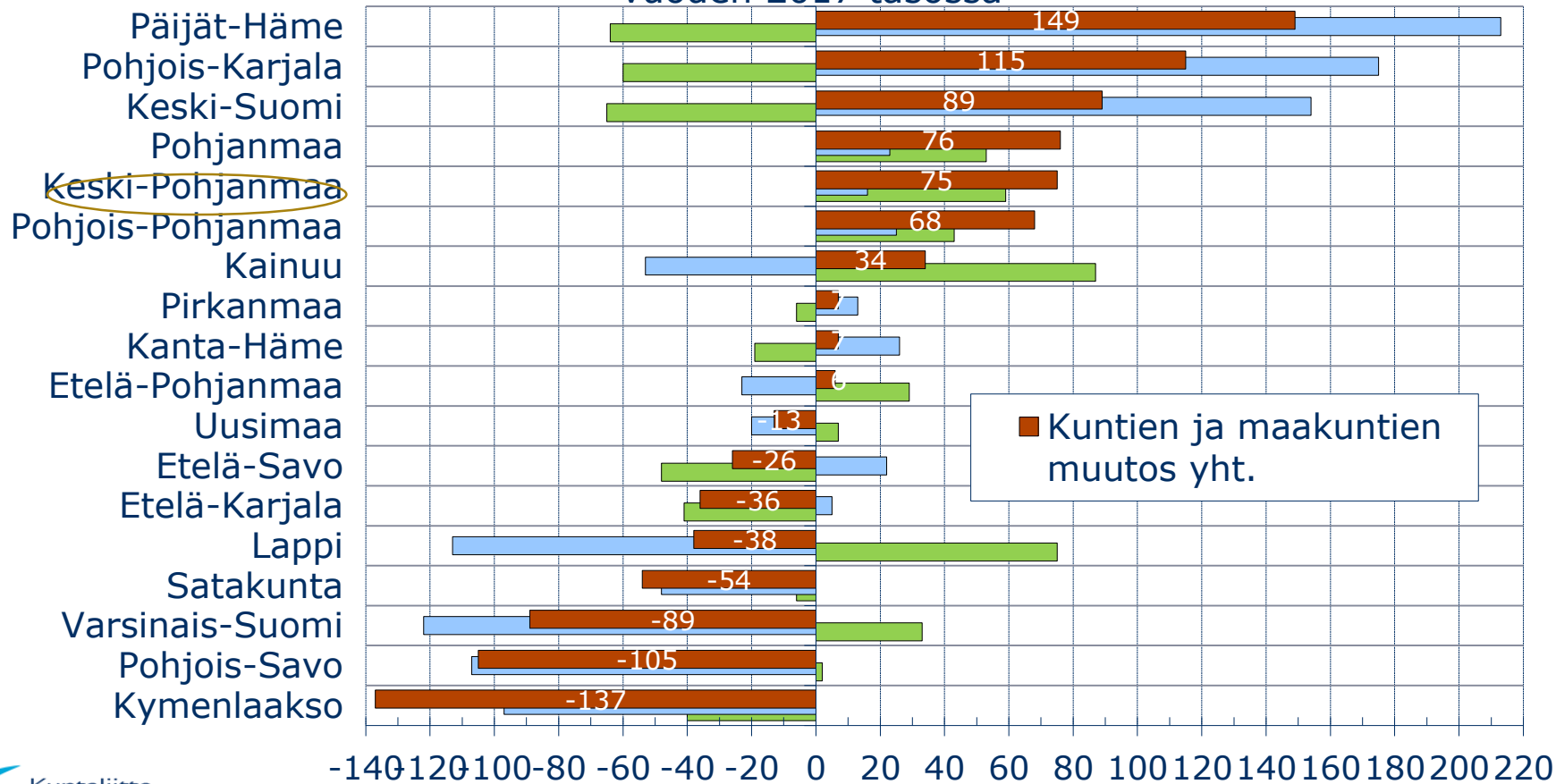
Maakuntaudistuksesta johtuva kuntien talouden tasapainotilan muutos ja sen laskennallinen paine tuloveroprosenttiin Keski-Pohjanmaan kunnissa

Lähde: VM/KAO 7.2.2017

Kunta	Tulovero-% 2017	Uusi kunnan tulovero-% 2017 tasossa	Toimintakatteen + poistojen muutos €/as.	Vero-rahoituksen muutos yhteensä €/as.	siitä:			Lopullinen muutos nykyiseen 2023 -> €/as.	Lopullisen muutoksen laskennallinen vaikutus tuloveroprosenttiin %-yks.
					Kunnallis-veron muutos €/as.	Yhteisö-veron muutos €/as.	Valtion-osuuksien muutos yhteensä €/as.		

Kaustinen	21,50	9,03	3 280	-3 180	-1 532	-94	-1 553	100	-0,69
Toholampi	21,50	9,03	3 605	-3 505	-1 394	-60	-2 051	100	-0,75
Kannus	20,50	8,03	3 468	-3 368	-1 546	-62	-1 761	100	-0,68
Halsua	22,00	9,53	4 231	-4 131	-1 318	-133	-2 681	100	-0,78
Veteli	22,00	9,53	3 875	-3 775	-1 473	-68	-2 234	100	-0,70
Perho	21,50	9,03	3 500	-3 400	-1 143	-65	-2 192	100	-0,90
Lestijärvi	21,00	8,53	4 120	-4 054	-1 248	-150	-2 656	66	-0,53
Kokkola	21,75	9,28	3 204	-3 162	-1 793	-100	-1 270	41	-0,25

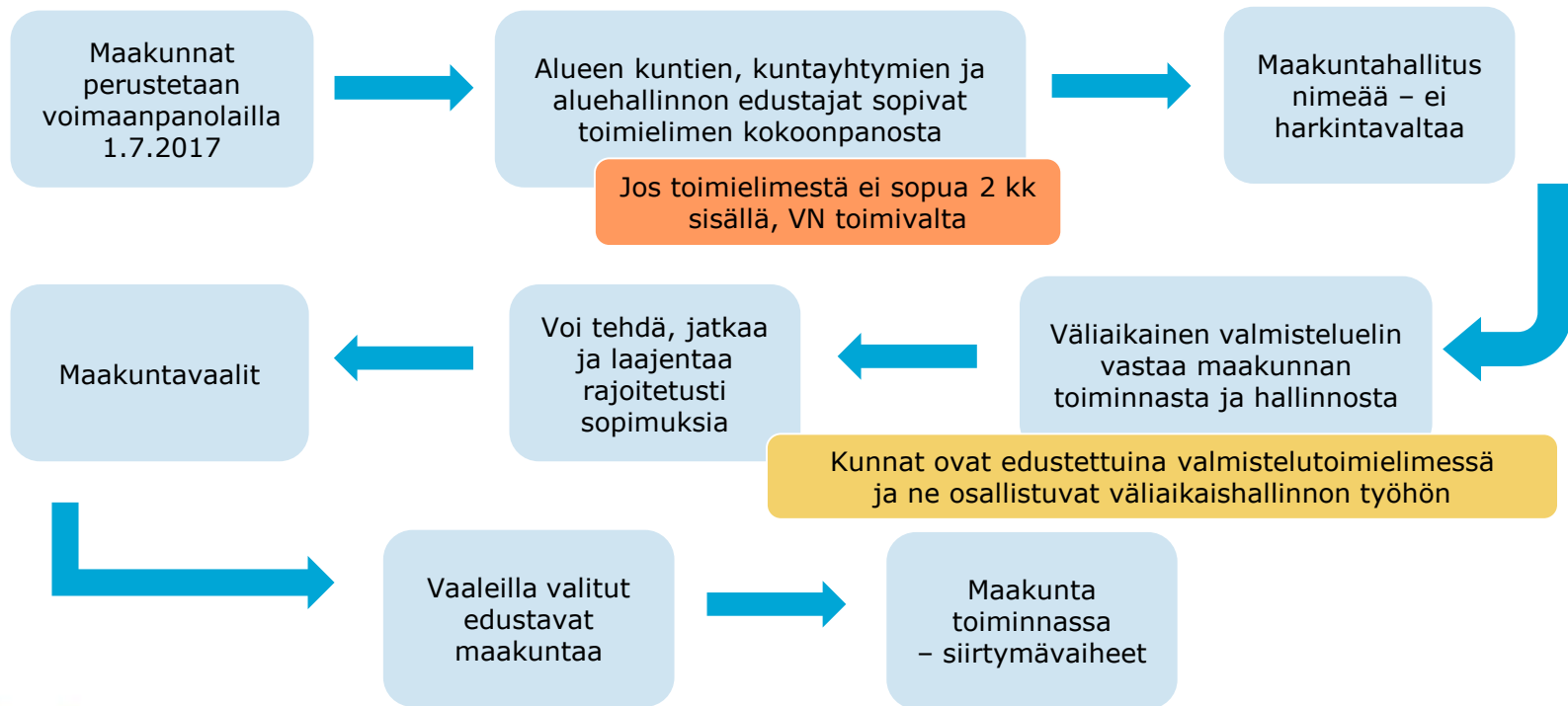
Maakuntien rahoituksen muutos sekä kuntien talouden tasapainotilan muutos siirtymäajan jälkeen maakunnittain, €/asukas vuoden 2017 tasossa

Sote- ja maakunta uudistuksen valmistelun kannalta oleellista tässä hetkessä?

- Valinnanvapaus ja sen vaikutus
 - Määrittää toimintaa
- Aikataulu
 - Määrittää valmistelua
- Väliaikaishallinto ja maakunnan muodostuminen
 - Määrittää organisoitumista ja hallintoa
- Yhdyspinnat
 - Määrittää kuntien ja maakuntien suhdetta

Maakunnat perustetaan ja väliaikaishallinto edustaa maakuntaa

Uudistuksen etenemisen aikataulut voimaanpanolain mukaan 2017

2017

- **1.7.2017.**
 - Maakunnat perustetaan voimaanpanolailla.
 - Väliaikaishallinto asetetaan kahden kuukauden kuluessa
- **1.7.2016 - 31.12.2018.**
 - Rajoituksia ja velvoitteita uusia sopimuksia tehdessä tai muuttaessa (laki kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa).
- **31.12.2017 mennessä**
 - Kuntien yksityiskohtainen selvitys sosiaali- ja terveydenhuollon toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta sekä sopimuksista.
 - Esiselvitys siirtyvästä henkilöstöstä väliaikaishallinnolle. Lopullinen selvitys siirtyvästä henkilöstöstä valmiina joulukuussa 2018

Uudistuksen etenemisen aikataulut voimaanpanolain mukaan 2018

2018

- **28.2.2018 mennessä.**
- Sairaanhoidopiirien kuntayhtymien, erityishuoltopiirien sekä maakuntien liittojen selvitys siirtyvästä omaisuudesta. Selvityksen antamiseen jälkeen kuntayhtymä ei saa päättää asioista, joilla olisi merkittäviä maakuntaa sitovia vaikutuksia. Maakunnalla on valitusoikeus
- Omaisuuden siirrot, mahdolliset maapohjan omistuksen järjestelyt lakisääteisten kuntayhtymien osalta tulisi tehdä siten, että ne olisivat loppuun saatettu ennen em. selvitystä siirtyvästä omaisuudesta. (Huom! Rajoituslaki sekä mahdolliset verovaikutukset ja avustusten takaisinperintään liittyvät riskit).
- **Toukokuussa 2018**
- tietosuoja-asetus edellyttää kuntien ja kuntayhtymien sopimusten muuttamista asetuksen mukaiseksi, vaikka sopimus siirtyisi myöhemmin maakunnalle.
- **Syyskuun 2018 loppuun mennessä**
- Henkilöstön siirtoa koskevat yhteistoimintamenettelyt luovuttavissa organisaatioissa.
- **31.12.2018 asti.**
- Väliaikaishallinnon tekemät sopimukset henkilöstön osalta voivat enintään olla voimassa.
- **31.12.2018 mennessä.**
- Sopimuksia on syytä tarkistaa siten, että niissä olisi irtisanomis- tai purkumahdollisuus 1.1.2019, sillä ostopalvelusopimukset eivät todennäköisesti sovi yhteen valinnanvapauslainsäädännön kanssa.
- **Joulukuussa 2018.**
- Luovuttavan työnantajan lopullinen selvitys siirtyvästä henkilöstöstä
- **31.12.2018 asti.**
- Työterveyshuollon yhtiöittämisvelvollisuuden siirtymäaika päättyy. Jokaisessa kunnassa ja maakunnassa on ratkaistava, miten työterveys hoidetaan.

Uudistuksen etenemisen aikataulut voimaanpanolain mukaan 2018

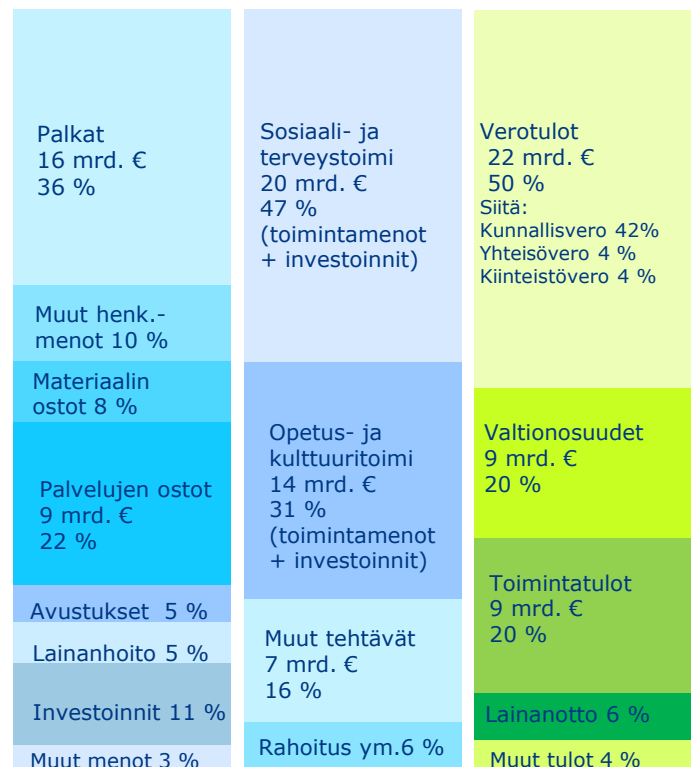
2019

- **1.1.2019**
- Maakuntien järjestämisvastuu alkaa
- Lakisääteiset kuntayhtymät siirretään varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen maakuntiin.
- kolme valtakunnallista palvelukeskusta (talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus, ICT-palvelukeskus ja maakuntien tilakeskus) siirtyvät maakuntien omistukseen.
- Kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät maakunnan hallintaan, jos maakunta ja kunta eivät toisin sovi. toimitilojen hallinnasta vuokrasopimus siten, että se on voimassa vähintään 31 päivään joulukuuta 2021 saakka. Maakunnalla on oikeus pidentää vuokrasopimuksen voimassaoloa yhdellä vuodella.
- Pelastustoimen kalusto siirtyy maakuntien omistukseen.
- Sosiaali- ja terveydenhuolto, palo- ja pelastustoimi, ympäristöterveydenhuolto, maatalouslomitus, maaseutuhallinto, maakuntaliittojen tehtäviä sekä joitakin valtion tehtäviä hoitava henkilöstö siirtyy maakunnan palvelukseen.
- **31.12.2019 asti.** Väliaikaishallinnon tekemät sopimukset voivat enintään olla voimassa.

Kuntien ja kuntayhtymien talous nyt ja tulevaisuudessa

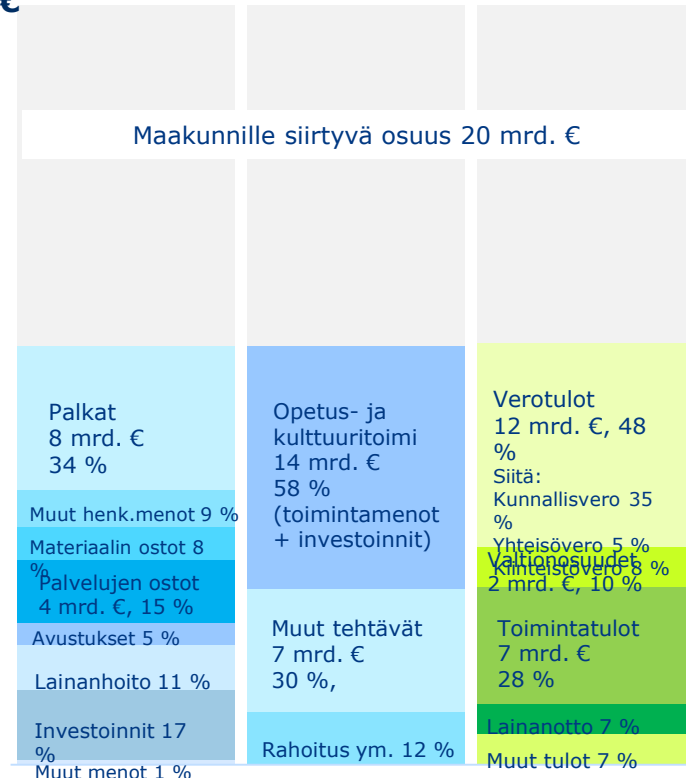
Tulos- ja rahoituslaskelman mukaiset ulkoiset tulot ja menot.

ARVIO VUODELLE 2017 noin 44 mrd. €

Tulos- ja rahoituslaskelman mukaiset ulkoiset tulot ja menot.

HAHMOTELMA VUODESTA 2019 noin 24 mrd. €

Mitä kunta tekee tulevaisuudessa?

Osaamisen ja kulttuurin edistäminen

- Varhaiskasvatus
- Esi- ja perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Vapaa sivistystyö
- Taide- ja kulttuuripalvelut
- Kirjastopalvelut
- Nuorisopalvelut
- Liikuntapalvelut

Kunnan elinvoiman edistäminen

- Paikkakunnan vetovoimaisuus
- Vaikeasti työllistyvien tuki: etsivä nuorisotyö, työpajat, työttömyyden pitkittymisen ehkäisy, kaupunginosatyö
- Kotouttaminen
- Elinkeinpolitiikka: yritysneuvonta, kehittämishankkeet, yritystontit, alueen markkinointi, avoin data
- Resurssiviisaat toimintatavat

Elinympäristön kehittäminen

- Maapolitiikka
- Kaavoitus ja maankäytön suunnittelu
- Liikenne, joukkoliikenne, Tieverkkojen rakentaminen ja ylläpito
- Vesihuolto
- Jätehuolto
- Energiantuotanto ja -jakelu
- Rakennusvalvonta
- Asuntotoimi
- Ympäristönsuojelu ja terveellisen elinympäristön turvaaminen
- Turvallisuudesta ja varautumisesta huolehtiminen

Kuntalaisen hyvinvoinnin edistäminen

Paikallisen identiteetin ja demokratian edistäminen

- Monipuoliset osallistumismahdollisuudet
- Paikallinen yhteisöllisyys
- Viestintä ja vuorovaikutus
- Vaalit ja edustuksellinen demokratia
- Kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuudet
- Aukaiden omaehtoinen toiminta

Uskalla kokeilla -ohjelma

Edistämme kunnissa ja
alueilla kokeilukulttuuria,
joka nopeuttaa
reagointia ja ennakointia
yhteiskunnallisten
ongelmien ratkaisussa.

Kuntaliitto
Kommunförbundet

MeUskaltajat
Tyrnävä

Mäettömässä ja laaksottomassa maassa, eikä edes kovin kaukana, sijaitsi kunta, jossa kasvoi lapsia kuin perunoita pellossa. Joka viides asukas oli alle kouluikäinen, lähes puolet asukkaista ikävuosiltaan alle kolmen kymmenen. Siitä alkoi tämä tositarina.

Ja siitä alkoi tositarina.

Tyrnävä tunnetaan poikkeuksellisesta elinkeinorakenteestaan. Kuntalaisista 18 % työskentelee alkutuotannon parissa. Kunnassa kasvatetaan sertifioitua siemenperunaa ja panostetaan muidenkin mukuloiden olosuhteisiin. **Laatumukuloita pelloilta ja pirtistä!**

Kasvatusohjaaja koulussa

Sosiaali-ohjaaja jalkautui kouluun päiväksi viikossa, seurasi lapsia arkisessa ympäristössä ja ohimennen ohjasi eri tilanteissa. Samalla tiivistyi yhteistyö opettajien kanssa. Toimintaa laajennettiin kokeilun jälkeen kolmeen päivään viikossa. Sosiaalitoimen osaaminen saadaan käyttöön ilman virallisia toimenpiteitä.

Digimukulat kasvamaan

Tyrnävän koulut kutsuvat laitteistojen ja ohjelmistojen kehittäjät kehittämään ja testaamaan tuotteitaan yhdessä opettajien ja oppilaiden kanssa. Kunnassa, jossa on paljon monilapsisia perheitä, halutaan varmistaa jokaiselle mahdollisuus hypätä mukaan digimaailmaan osaavana ja osallistuvana toimijana.

Tulevaisuuden oppimisympäristö

2017 valmistuvan koulun ensimmäisessä suunnitelmassa oli 7800 neliötä, lopullisessa 6500. Rakennusvaiheen säästöjen lisäksi säästyy energiaa koko elinkaaren ajan. Uudet tilaratkaisut ja uudet toimintatavat tukevat toisiaan. Suurimman osan päivästä tyhjäkäytöllä olevasta ruokasalista luovuttiin. Ryhmiä ei eristetä luokahuoneisiin, vaan isossa solussa voi olla useampi opettaja suuremman oppilasjoukon kanssa.

Tyrnävän kunnanjohtaja
Marjukka Manninen
kertoo:

Mitä teemme? Rakennamme uusia toimintatapoja ketterien kokeilujen avulla. Yksi käytännön esimerkki on kuntakeskuk- sen uuden koulun ja sen oppimisympäristöjen suunnittelu.

Mikä sai meidät uskaltamaan? Totesimme että kasvukun- nassa meidän on haastettava itsemme - työntekijöitä ei ole mahdollisuutta lisätä. Sen jälkeen onnistumiset ovat ruokkineet seuraavia onnistumisia.

Missä onnistuimme? Ilahduttavinta on se, että reipas meininki ja hyvä tekemisen kulttuuri on syntynyt niin nopeasti. Meillä

niin päättäjät kuin virkamiehetkin edustavat Tyrnävä-puoluetta ja ajavat Tyrnävän etua.

Mikä meni pieleen? Isossa porukassa on aina joku, jota ei kiinnosta. Silloin pyrimme löytämään osa-alueita, joilla onnistu- misia syntyy, jotta varauksellisimmatkin voisivat innostua.

Mitä tästä opimme? Jatkamme reippaasti kokeilujen tiellä, se kannattaa. Emme tee kokeiluja niiden itsensä vuoksi, vaan sopivissa tilanteissa.

#kokeilevakunta
#meuskaltajat

2017 Esiselvitysvaihe

2018 Valmistelu- ja päätöksentekovaihe

KM:sääntöjen, palvelujen ja orgasaation piirteiden epävirallinen kommentoittaminen KL:n sisällä, erityisesti kuntajohtojen kanssa, väliaikaishallinnon kanssa, muutosjohtajien, soitejohtajien ja nyky. maakuntajohtajien kanssa.

Teemakohtaiset osaprojektit

- Asiakkaat ja palvelut
- Talous ja hallinto
- Henkilöstö ja osaaminen
- Johtaminen, prosessit ja rakenteet

VT = Valtuutokset, jäsenyydet, selvitykset, kyselyt analyysit jne.

Päätösten

3/17 Kuntien ja maakuntien järjestöllinen tulevaisuus-selvitys

5/17 Esiselvitysvaiheen väliraportti

11/17 Esiselvitysvaiheen loppuraportti

1-3/18 Järjestön sääntöluonnos

5/18 Päivitetty selvitysraportti ja järjestön säännöt

11/18 Päivitetty selvitysraportti sääntöjen mahd. 2. käsittely

Kuntien ja maakuntien toimintakokonaisuus

***) YHTEISEN JÄRJESTÖN TOIMINNAN NÄKÖKULMASTA HAASTAVIMMAT OSA-ALUEET**

Kuntien toiminta

Maakuntien toiminta

Yhteenveto (1/2)

Mitä hyötyä Kuntaliiton perustalle valmisteltavasta uudesta järjestöstä voisi olla?

- Kattaisi koko paikallisen ja alueellisen demokratian pohjalta toimivan osan julkishallintoa.
- Potentiaaliset synergiahyödyt kuntia ja maakuntia yhdistävissä teemoissa ovat laajoja. Yhteisiä suuria nimittäjiä ovat erityisesti asukkaiden itsehallinto ja demokratia, rahoitusperiaate ja normien väljentäminen, elinvoima sekä asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen.
- Muodostuisi yhtenäinen järjestäytyminen työnantajatoiminnan (uusi KT) ja eläkeasioiden (Keva) kanssa.
- Yhteistyön ja vuorovaikutuksen rakentaminen ja vastakkainasettelun välttäminen. Järjestö loisi käytännön yhteistyörakenteita. Kunnan ja maakunnan yhteinen asukas ja yhteisöt keskiössä.
- Nykyistäkin Kuntaliittoa suurempi painoarvo yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa niissä asioissa, joita järjestö ajaa. Laajemmat hartiat. Vahva neuvottelija valtion kanssa.

Keskeinen osa toimintaa olisi potentiaalisten intressiristiriitojen ennakoiva tunnistaminen ja toiminnan jatkuva suuntaaminen ja kehittäminen tältä pohjalta.

Yhteenveto (2/2)

Mitä riskejä Kuntaliiton perustalle valmisteltavasta uudesta järjestöstä voisi koitua?

- Maakuntien todellinen luonne jäisi kauas itsehallinnollisesta organisaatiosta, vaan ne käytännössä olisivat valtionhallinnon alaista toimintaa. Tällöin niiden paikka ei olisi luontevaa olla kuntien kanssa yhteisessä järjestössä.
- Resurssien jakoon liittyvä kysymykset, joissa muutokset julkisen talouden kehityksessä eivät saisi olla puhtaasti toisen osapuolen voitto ja toisen tappio
- Intressiristiriidat kuntakentän ja maakuntien välillä, joita ei kyettäisi rakentavasti käsittelemään ja johtamaan yhteisen liiton sisällä
- Uudella järjestöllä on yhä laajempi toimintakenttä ja kokonaisuus ml. uusien maakuntien yhä laajempi yhtiömuotoinen palvelurakenne. Myös nykyisiä valtion organisaatioita olisi tulossa mukaan järjestön toimintaan, jotka eivät ole olleet Kuntaliiton kaltaisen organisaation jäseniä tai sen tarjoamien palvelujen piirissä aiemmin.
- Järjestön toiminnan kohdentuminen ja/tai talous- ja henkilöstöresurssien jakautuminen epätarkoituksenmukaisesti kuntia ja maakuntia koskettavien toimintojen tai teemojen välillä.

Seuraa Kuntaliittoa ja keskustele maakuntatilaisuuksista sosiaalisessa mediassa

Facebook.com/Kuntaliitto

Tykkää ja seuraa Kuntaliittoa!

Twitter.com/Kuntaliitto

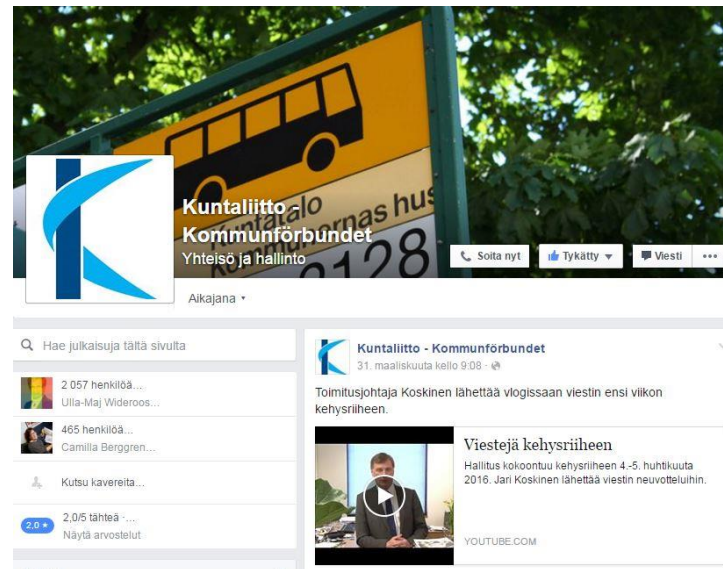
@Kuntaliitto #maakunnat

Youtube.com/Kuntaliitto

Vlogeja ja videoita, käy kurkkaamassa!

Lisätietoa

www.kuntaliitto.fi/maakuntatilaisuudet

Kiitos mielenkiinnostasi!
Tack för visat intresse!

Aineistot

www.kuntaliitto.fi/maakuntatilaisuudet